EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.12.2025.
COM(2025) 768 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Programmas "Radošā Eiropa" desmitgade

{SWD(2025) 418 final}

1. Ievads

"Radošā Eiropa" ir Eiropas Savienības programma, kas paredzēta kultūras, radošo un audiovizuālo nozaru atbalstam. Šajā ziņojumā ir izklāstīti programmas "Radošā Eiropa" 2014.–2020. gadam (turpmāk – RE1) galīgā novērtējuma un programmas "Radošā Eiropa" 2021.–2027. gadam (turpmāk – RE2) vidusposma novērtējuma galvenie rezultāti saskaņā ar abu tiesību instrumentu attiecīgajiem noteikumiem[1]. Konkrētu vajadzību apmierināšanai abu programmas iterāciju darbības ir sadalītas trīs atzaros: atzars "MEDIA" (audiovizuālā nozare un videospēles), Kultūras atzars (visas pārējās kultūras un radošās nozares) un Starpnozaru atzars (ieskaitot ziņu medijus).

Eiropas Savienības pienākumus kultūrā reglamentē subsidiaritāte, kā izklāstīts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD)[2] 167. pantā, savukārt ES pienākumus mediju jomā reglamentē arī LESD vienotā tirgus (26. pants) un konkurētspējas (173. pants) noteikumi. Šis satvars ir pamats programmas "Radošā Eiropa" divkāršajam mērķim, proti, aizsargāt, attīstīt un popularizēt Eiropas kultūru un valodu daudzveidību un mantojumu un palielināt kultūras un radošo nozaru (turpmāk – KRN), jo īpaši audiovizuālās nozares, konkurētspēju un ekonomisko potenciālu.

RE2 izstrādē ņemti vērā RE1 pozitīvie aspekti, bet vienlaikus ieviesti jauninājumi. Tie galvenokārt saistīti ar digitālo pārkārtošanos, kas atspoguļo paradigmas maiņu. Atzīstot KRN[3] nozīmi un to problēmu apmēru, ar kurām tās saskaras, programmai 2021.–2027. gada finansēšanas periodā tika piešķirts budžets 2,44 miljardu EUR apmērā, kas ir par 66 % vairāk nekā iepriekšējā finansēšanas periodā. Budžeta sadalījums starp trim atzariem abos finansēšanas periodos saglabājās relatīvi stabils – 56–58 % atzaram "MEDIA", 31–33 % Kultūras atzaram un 13–9 % Starpnozaru atzaram. Budžets ir pilnībā izpildīts abos plānošanas periodos, tostarp Covid pandēmijas laikā, kad daudzas pasākumu rīkošanas vietas tika slēgtas.

Programmas "Radošā Eiropa" budžets ir ļoti ierobežots, proti, 0,2 % no pašreizējā ES budžeta, savukārt dalībvalstis ir galvenais publiskā finansējuma avots. Tomēr programma "Radošā Eiropa" ir vērsta uz darbībām, kurās ES intervence var sniegt papildu vērtību salīdzinājumā ar darbībām, ko veic tikai dalībvalstis. Proti, tā pievēršas kultūras, radošo un plašsaziņas līdzekļu nozaru sadrumstalotībai valstu un valodu robežu kontekstā. Turklāt ar valsts līmeņa finansējumu vien nepietiek, lai atbalstītu ES mediju, audiovizuālo un citu kultūras un radošo nozaru vispārējo konkurētspēju un daudzveidību. Programma "Radošā Eiropa" jo īpaši atbalsta transnacionālo sadarbību un satura apriti visā ES, izmantojot Eiropas mēroga pasākumus, piemēram, sadarbību, kopražojumus un tīklus, tādējādi nesot valstu kultūras vērtības ārpus valstu robežām. Šī pieeja arī atvieglo ES iedzīvotāju vienlīdzīgu piekļuvi mediju un kultūras saturam.

Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstu, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu, kā arī Eiropas kaimiņattiecību politikas valstu plašā līdzdalība ir vērtīgs programmas aktīvs, kas stiprina tās nozīmīgumu un tvērumu. Tas veicina ES centienus kultūras diplomātijas jomā, radot reālu saikni ar šīm valstīm. Valstīm, kas gatavojas pievienoties ES, dalība programmā "Radošā Eiropa" ir pozitīvs aspekts saistībā ar Kopienas *acquis*

---

[1] Programmu "Radošā Eiropa" izveidoja 2013. gadā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 1295/2013, ar ko programmas "Kultūra", "MEDIA 2007" un "MEDIA Mundus" integrē vienā finansēšanas instrumentā. 2021. gadā tika izveidota jauna programma "Radošā Eiropa" laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818).

2 LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU KONSOLIDĒTĀ VERSIJA.

[3] Kultūras un radošo nozaru ekosistēmai ir būtiska nozīme kā vienai no 14 galvenajām industriālajām ekosistēmām, kas noteiktas pēc paziņojuma "Jauna Eiropas industriālā stratēģija" pieņemšanas 2020. gadā (COM(2020) 102 final, Briselē, 10.3.2020.).

26. sadaļu par izglītību, kultūru un medijiem. Audiovizuālās nozares pielāgošana Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvai ir *ex ante* nosacījums trešām valstīm dalībai atzarā "MEDIA" un Starpnozaru atzarā, un tādējādi tiek stimulēta ātrāka regulējuma konverģence.

2. Panākumi un problēmas

Atzars "MEDIA"

Programmas atzars "MEDIA" ir sekmīgi palīdzējis aizsargāt kultūru daudzveidību un stiprināt konkurētspēju. Trīs gadu desmitus programmas "MEDIA" pamatuzdevums ir bijis nemainīgi skaidrs – nodrošināt kvalitatīvas Eiropas filmas un seriālus cilvēkiem visā Eiropā. Tādējādi programmas "MEDIA" darbības ir integrētas visā audiovizuālās nozares vērtību ķēdē, palīdzot veidot noturīgu un Eiropas mēroga ekosistēmu. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā spēcīgo konkurenci, ar ko saskaras ES audiovizuālā nozare pasaules mērogā, konkurējot ne vien ar lielajām Holivudas studijām, bet aizvien biežāk arī ar pasaules lielākajiem tehnoloģiju uzņēmumiem.

Atzars "MEDIA" ir būtiski stiprinājis Eiropas filmu un seriālu transnacionālo apriti nozarē, ko ievērojami sadrumstalo valstu robežas. Novērtējumā atklājās, ka atzara "MEDIA" atbalstītās[4] ES filmas un seriāli televīzijā, kino un pieprasījumvideo jomā bija pieejami auditorijai attiecīgi 9,5, 6,6 un 3,2 vairāk valstīs nekā salīdzināmi ES radīti darbi, kas nesaņēma atzara "MEDIA" finansējumu. Tiek lēsts, ka iepriekšējās programmas laikā atzara "MEDIA" atbalstītas ES filmas un seriāli piesaistīja vismaz par 241 miljonu vairāk skatītāju ES valstīs ārpus to radīšanas valsts, salīdzinot ar filmām un seriāliem, kas nesaņēma atzara "MEDIA" atbalstu.

Atzara "MEDIA" ietvaros sniegtais atbalsts Eiropas kinoteātriem ir vēl viena veiksmīga iniciatīva attiecībā uz Eiropas filmu un seriālu transnacionālo apriti. Laikposmā no 2014. gada līdz 2023. gadam tīkls *Europa Cinemas* palielināja savu ģeogrāfisko pārklājumu par 32 %, aptverot vairāk nekā 750 pašvaldību. Līdz 2023. gadam tas pārdeva gandrīz 40 % no visām biļetēm uz citu Eiropas valstu filmām Eiropas Savienībā, un tas apliecina ievērojamu pievienoto vērtību ES ietvaros.

Atzara "MEDIA" finansējums ir arī veicinājis kvalitatīvu audiovizuālo darbu veidošanu un pēc tam – demonstrēšanu uz ekrāniem. Proti, ar šo finansējumu ir sniegts atbalsts filmu un televīzijas seriālu izstrādes kritiskākajos posmos. Tiek lēsts, ka galu galā publiskoto atbalstīto darbu īpatsvars ir 29 % no visām filmām un seriāliem, kuru izstrāde tika atbalstīta novērtējuma periodā, nepārprotami pārsniedzot vidējo tirgus rādītāju. Tas liecina par finansējuma pozitīvu ietekmi. Trešā daļa videospēļu, kas izstrādātas ar atzara "MEDIA" finansējuma palīdzību, galu galā tika komercializētas, un tas liecina par panākumiem ļoti konkurētspējīgā un dinamiskā nozarē.

Atzara "MEDIA"uzmanības centrā ir bijuši Eiropas pārrobežu kopražojumi nolūkā panākt lielāku ietekmi Eiropas līmenī gan izstrādes posmā, gan televīzijas un pieprasījumvideo programmu veidošanā. Šādi kopražojumi veicina konkurētspēju, palielinot auditoriju ārvalstīs, piesaistot jaunus finansējuma avotus un daloties ar zinātību. Atbalstīto Eiropas pārrobežu kopražojumu īpatsvars ir ievērojami palielinājies no 36 % RE1 līdz 84 % RE2 ietvaros (2021.–2023. gads), kas ir ievērojami vairāk nekā aplēstais vidējais tirgus rādītājs ES darbiem, kuri nesaņem atzara "MEDIA" atbalstu (13,7 %).

[4]Ieskaitot RE1 darbības: filmu projektu kataloga izstrādi, animācijas filmu izstrādi, dokumentālo filmu izstrādi, spēlfilmu izstrādi, atbalstu Eiropas audiovizuālo darbu televīzijas programmu izstrādei, atbalstu starptautiskiem kopražošanas fondiem, automātisku izplatīšanu, selektīvu izplatīšanu, tirdzniecības aģentus, kā arī RE2 darbības: filmu projektu kataloga izstrādi, filmu projektu kataloga izstrādi mazajām valstīm, kopražojumus, televīzijas un tiešsaistes saturu, izplatīšanu Eiropā, Eiropas tirdzniecības aģentus, filmu izplatīšanas kustību "Films on the Move".

Turklāt atzara "MEDIA" atbalstītas filmas, seriāli un spēles ir pastāvīgi guvuši kritiķu atzinību. Laikposmā no 2014. gada līdz 2023. gadam atbalstītie darbi saņēma aptuveni 1200 nomināciju un 500 apbalvojumu prestižos starptautiskos festivālos un no apbalvojumu piešķīrējām struktūrām. Piemēram, atbalstītie darbi ir saņēmuši 127 Kannu kinofestivāla apbalvojumus, 86 Berlīnes kinofestivāla apbalvojumus un 73 Eiropas Kino balvas apbalvojumus. Tas atspoguļo atzara "MEDIA" atbalstīto Eiropas darbu augsto kultūras vērtību un starptautisko novērtējumu.

Kultūras daudzveidību ir stiprinājuši pasākumi, kas vērsti uz valstīm ar vājām audiovizuālajām spējām, jo īpaši sadarbības veicināšanas veidā. Atbalstīto darbu īpatsvars, kas ietver sadarbību starp valstīm ar mazāk attīstītām spējām un valstīm ar attīstītākām spējām, ir palielinājies no mazāk nekā 5 % RE1 laikā līdz aptuveni 30 % RE2 laikā (2021.–2023. gads). Arī atbalstīto darbu īpatsvars mazāk lietotajās valodās palielinājās no 25 % RE1 līdz 32 % RE2 (2021.–2023. gads). Lai gan pakāpeniski ir paplašinājusies visu dalībvalstu līdzdalība, atbalsts joprojām galvenokārt piešķirts ierobežotam skaitam saņēmējvalstu.

Plašākā nozīmē atzars "MEDIA" ir arī veicinājis kapitālieguldījumus, sniedzot apvienoto atbalstu *MediaInvest* instrumentam, kas kopš 2021. gada ir ieviests programmā *InvestEU*. Šī jaunā kapitālieguldījumu platforma ir paredzēta Eiropas audiovizuālajiem un videospēļu projektiem. *MediaInvest* mērķis ir stimulēt lielākus privātos ieguldījumus, tādējādi stiprinot konkurētspēju. Laikposmam no 2022. gada līdz 2027. gadam noteiktais mērķrādītājs ir piesaistīt kapitālieguldījumus ar kopējo vērtību līdz 400 miljoniem EUR. Instrumenta *MediaInvest* ietvaros jau ir noslēgti četri ieguldījumu darījumi, un tā īstenošana norit sekmīgi, ļaujot sasniegt šo mērķrādītāju. Tas ir arī efektīvs papildinājums aizdevumu garantijām (sk. turpmāk starpnozaru darbību novērtējumu).

Kopumā atzars "MEDIA" ir palīdzējis veidot Eiropas ekosistēmu un papildina dalībvalstu iekšējo politiku. Tomēr šī ietekme pati par sevi nevar atsvērt spēcīgus tirgus spēkus, kas pārveido nozari un izriet no izmaiņām patērētāju paradumos un no tehnoloģiju attīstības.

Kultūras atzars

Kultūras atzars ir pastāvīgi kalpojis par instrumentu, kas ļauj kultūras un radošajām nozarēm visā Eiropā sadarboties pāri valstu robežām, un tas notiek tādā veidā un jautājumos, kurus nesedz valsts finansējums. Nozarēs, kas saskaras ar tādām problēmām kā tirgus un lingvistiskā sadrumstalotība, digitālā pārveide, ļoti mazu organizāciju liels īpatsvars, ierobežota mobilitāte un nodarbinātības nestabilitāte, Kultūras atzars nodrošina platformu pārrobežu sadarbībai, ļaujot dalībniekiem iesaistīties kopīgā radīšanā un informācijas apmaiņā, kas parasti netiek atbalstīta valsts līmenī. Turklāt šis atzars atbalsta ES centienus, izmantojot tās transversālos elementus – sociālo iekļaušanu un dzimumu līdztiesību, ilgtspēju –, un veicina ES diplomātiskos centienus kultūras jomā.

RE1 ietvaros šis atzars sekmēja vairāk nekā 1200 starptautisku projektu īstenošanu, radot vairāk nekā 7500 kultūras pasākumu, kuros vairāk nekā 22 000 profesionāļu varēja attīstīt savu karjeru starptautiskā mērogā un gūt pieredzi citās valstīs. Laikā no 2021. gada līdz 2023. gadam RE2 Kultūras atzarā tika atbalstīti 630 projekti, novirzot 294 miljonus EUR vairāk nekā 2000 organizācijām 39 valstīs. Tas sekmēja vairāk nekā 1500 grāmatu tulkošanu, veicinot valodu daudzveidību un piekļuvi literatūrai, kas sarakstīta mazāk izmantotās valodās. Iniciatīvas *Culture Moves Europe* ietvaros vairāk nekā 3800 jaunajiem māksliniekiem tika piedāvātas mobilitātes un publicitātes iespējas, kas viņiem ļāva veidot jaunas, (bieži) ilgtspējīgas starptautiskas partnerības.

Turklāt atzarā ir atbalstītas tādas iniciatīvas kā kultūras organizāciju tīkli, platformas, kas atbalsta jaunos mākslinieciskos talantus, orķestri un kultūras balvas.

Attīstot kultūras un radošajās nozarēs strādājošo prasmes, kā arī pamatojoties uz pierādījumiem, ka astoņos gadījumos no desmit sadarbība ir turpinājusies pēc projekta pabeigšanas, atzars palīdz attīstīt ilgstošas partnerības un Eiropas kultūras telpu.

Atzara nozīme kļuva īpaši acīmredzama laikā no 2014. gada līdz 2023. gadam piedzīvotajās krīzēs. Lai gan Covid-19 radīja eksistenciālu apdraudējumu KRN, programma reaģēja elastīgi, izstrādājot inovatīvus instrumentus, piemēram, *Culture Unite*, vai pielāgojot savu finansiālo atbalstu, lai palīdzētu KRN. Tāpat, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, atzarā tika izstrādāts 5 miljonu EUR vērts uzaicinājums Ukrainas KRN atbalstam.

Tomēr jāatzīmē, ka atzara horizontālajās darbībās dažas nozares, piemēram, mode un dizains, līdz šim nav pietiekami pārstāvētas.

Programmas pamatā ir izcilības princips, katrai iesaistītajai valstij iepriekš neparedzot konkrētu budžeta finansējumu. Līdzekļi tiek piešķirti, pamatojoties uz projektu kvalitāti, nevis atkarībā no organizāciju izcelsmes valsts. Rezultātā finansējuma piešķiršanu dotāciju veidā ietekmē vairāki faktori. Piemēram, valstis, kurās ir labi attīstītas kultūras un radošās nozares un/vai kuras darbojas kā reģionālie centri, parasti saņem lielāku finansējuma daļu (piemēram, Francija, Itālija, Vācija un Beļģija). Tomēr RE2 ietvaros dažas valstis, piemēram, Horvātija, Slovēnija un Serbija, ir sākušas ieņemt nozīmīgāku vietu programmā. Taču vēl ir jāvelta pūles to valstu uzrunāšanai, kuras nav pietiekami iesaistītas programmas "Radošā Eiropa" īstenošanā.

Starp pieprasījumu un pieejamo finansējumu[5] pastāvīgi ir plaisa. Tās novēršanai pēdējos gados ir veiktas korekcijas, lai palielinātu pieejamību un līdzsvarotu finansējumu visos projektu mērogos, ierobežojot to projektu skaitu, kuros viena un tā pati organizācija var piedalīties viena uzaicinājuma ietvaros, kā arī publicējot liela mēroga sadarbības projektus reizi divos gados, nevis katru gadu.

Starpnozaru atzars

Atbalsta sniegšana ziņu medijiem tika sākta 2021. gadā, un ir finansēti kvalitatīvi projekti, kuru mērķis ir pievērsties galvenajām strukturālajām un tehnoloģiskajām pārmaiņām un veicināt mediju neatkarību un plurālismu, kā arī medijpratību. Ziņu mediju ieņēmumi strauji samazinās, jo reklāma ir pārvirzījusies uz globālām tiešsaistes platformām, savukārt mediju plurālisma uzraudzības instrumenta[6] dati liecina par riskiem mediju plurālismam un redakcionālajai neatkarībai visās dalībvalstīs. Tikai dažas dalībvalstis atvēl ievērojamus finanšu resursus žurnālistu drošības vai mediju noturības un inovācijas atbalstam.

Radošās inovācijas laboratorija ir nodrošinājusi sākotnējo finansējumu sadarbībai starp audiovizuālajām un citām kultūras un radošajām nozarēm. Pēc sākotnējām grūtībām piesaistīt atbilstīgus piedāvājumus tā ir pakāpeniski nodrošinājusi pievienoto vērtību, finansējot daudzdisciplīnu projektus, kas pievēršas kopīgām problēmām, jo īpaši attiecībā uz plašākas auditorijas sasniegšanu un monetizāciju, izmantojot digitālās lietotnes, piemēram, mākslīgo intelektu un blokķēdi. Tomēr inovācija joprojām ir liels izaicinājums KRN Eiropas Savienībā.

[5]Šī plaisa ir īpaši izteikta atzara apjomīgākajā darbībā, proti, Eiropas sadarbības projektos, kur pieprasījums ievērojami un aizvien vairāk pārsniedz piedāvājumu. 2021. gadā tika saņemti 463 pieteikumi, savukārt 2023. gadā tika saņemts 831 pieteikums, un, budžetam nemainoties, darbības panākumu rādītājs samazinājās no 27 % 2021. gadā līdz 17 % 2023. gadā. Kopš 2023. gada katrā uzaicinājuma pieteikt sadarbības projektus kārtā pieprasījums turpina pārsniegt piedāvājumu.

[6]Mediju plurālisma un brīvības centra 2025. gada mediju plurālisma uzraudzības instruments.

Tikai 30 % ES KRN uzņēmumu ir pieņēmuši digitālās pārveides stratēģiju, un investīcijas mākslīgajā intelektā veido mazāk nekā 1 % no to kopējiem ieguldījumiem. Novērtējumā arī norādīts, ka viena un tā paša intelektuālā īpašuma izmantošanai dažādos medijos ir pozitīva ietekme uz aptverto darbu popularitāti un konkurētspēju. Šajā ziņā ir izteiktāka sinerģija starp audiovizuālo nozari un citām mediju nozarēm ar augstu autortiesību intensitāti (mūziku un izdevējdarbību). Tās zināmā mērā saskaras ar kopīgām problēmām un iespējām attiecībā uz konkurētspēju un digitālo pārveidi laikā, kad lielām platformām ārpus ES ir palielinājusies kontrole pār cilvēku patērēto saturu.

Attiecībā uz finanšu instrumentiem ļoti efektīvu ieguldījumu sniedza pirmais kultūras un radošo nozaru garantiju mehānisms (KRN GM). Komisijas un Eiropas Investīciju fonda efektīvas sadarbības rezultātā tika veidota spēcīga tirgus reakcija nozarēs, kuras iepriekš tika uzskatītas par augsta riska nozarēm uzņēmumu aktīvu nemateriālā rakstura, naudas plūsmas grūtību un uzticamu ekonomikas datu trūkuma dēļ. Aizdevumos tika piesaistīti vairāk nekā 1,8 miljardi EUR, kas ievērojami pārsniedza sākotnējo mērķi – 600 miljonus EUR. Tādējādi iztrūkums aizņēmumu finansējumā, kura apmērs tiek lēsts no 837 miljoniem līdz 2,07 miljardiem EUR gadā, samazinājās par 15–30 %. Audiovizuālā un multimediju nozare saņēma 44 % no aizdevumiem, bet labumu guva arī vairākas citas nozares, ieskaitot mūziku, izpildītājmākslu un videospēļu nozari. No 2021. gada KRN GM tika iekļauts programmā *InvestEU*.

Visās iesaistītajās valstīs izveidotie "Radošās Eiropas" biroji ir bijuši ļoti svarīgi programmu popularizēšanā un atbalsta sniegšanā potenciālajiem pieteikuma iesniedzējiem, jo īpaši mikroorganizācijām ar ierobežotu kapacitāti.

3. Administratīvā efektivitāte

Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra, kas īstenoja lielāko daļu programmas "Radošā Eiropa", nodrošināja uzaicinājumu efektīvu centralizētu iesniegšanu un dotāciju pārvaldību. Kopumā administratīvās izmaksas, izsakot tās kā daļu no iepriekšējās programmas kopējā budžeta, bija ievērojami zemākas par prognozētajām, un pašreizējā programmā tās ir vēl vairāk samazinājušās. Tās ir samazinājušās no 7,74 % no kopējā budžeta 2014. gadā līdz 6,74 % 2023. gadā. Administratīvās izmaksas ir palielinājušās mazāk nekā darbības budžets, kas liecina, ka ir panākts efektivitātes ietaupījums.

Tika veikti vairāki pasākumi (vienreizēji maksājumi, lielāks līdzfinansējuma maksimālais apjoms, daudzgadu nolīgumi), lai vienkāršotu procedūras un samazinātu pieteikumu iesniegšanas slogu pieteikumu iesniedzējiem. Atbalsta saņēmēju atsauksmes liecina, ka pašreizējās programmas ietvaros administratīvais slogs ir samazinājies – 73 % RE1 dalībnieku uzskatīja, ka pieteikumu izmaksas ir augstas, taču RE2 tā uzskata 66 %.

4. Skats nākotnē

Novērtējumā ir gūta vērtīga pieredze, ko izmantot, turpmāk izstrādājot un īstenojot ES līmeņa finansējumu kultūrai un medijiem, un tā rezultāti tika izmantoti programmas "Radošā Eiropa" turpinājuma, t. i., programmas *AgoraEU*, ietekmes novērtējumā.

Atzars "MEDIA"

Eiropas filmu, seriālu, dokumentālo filmu un citu audiovizuālo darbu aprite pāri valstu robežām tuvina eiropiešus, jo ļauj dalīties ar spēcīgiem Eiropas stāstiem, vienlaikus tā arī stiprina Eiropas

uzņēmumus, kas konkurē ar globālajiem mediju un tehnoloģiju gigantiem. Tomēr ir jāvelta turpmākas pūles plašākas pārrobežu auditorijas, jo īpaši jaunākās paaudzes, piesaistīšanai visās platformās. Turklāt, lai gan tika gūti būtiski panākumi vienlīdzīgu konkurences apstākļu uzlabošanā atzarā "MEDIA" iesaistītajās valstīs, ir jāiegulda pastāvīgi centieni ģeogrāfiskās un valodu daudzveidības palielināšanā un līdzdalības paplašināšanā.

Mediji ir attīstījušies, vairāk uzmanības pievēršot inovācijai un pārrobežu sadarbībai, tai skaitā kopražojumiem un izplatīšanai visā Eiropā. Šī pielāgošanās spēja ir būtiska, jo tā ļauj reaģēt uz tirgus tendencēm un jaunām problēmām, piemēram, straumēšanas popularitātes pieaugumu. Tā kā mediju tirgi ir globāli, inovatīvi un dinamiski, būs svarīgi turpināt uzraudzīt tendences, lai atzars "MEDIA" ietu kopsolī ar nozares attīstību. Attiecībā uz videospēlēm pieprasījums pēc atbalsta šajā dinamiskajā un strauji augošajā nozarē lielā mērā pārsniedz pašreizējo budžeta finansējumu. Lai gan vairākās atzara "MEDIA" darbībās jau ir veikti pielāgojumi, lai atspoguļotu gan nozares ekonomisko nozīmi, gan pievilcību visu vecumu eiropiešu vidū, ir jāturpina apsvērt, kā šo atbalstu vislabāk stiprināt nākotnē.

Dotāciju finansējuma un finanšu instrumentu apvienojums nozarei ir bijis vērtīgs, jo apmierināja dažādas vajadzības – no piekļuves sākuma finansējumam un līdzfinansējumam līdz pagaidu aizdevumiem un pašu kapitālam vērienīgiem Eiropas mēroga uzņēmumiem.

Satura nozarēm, kurās plaši tiek izmantots intelektuālais īpašums, ir kopīgas problēmas, piemēram, kā digitālajā laikmetā piesaistīt plašāku auditoriju un reaģēt uz mainīgajām patērētāju vēlmēm (jo īpaši saistībā ar digitāli izglītotās paaudzes jauniešiem). Šajā ziņā ļoti svarīgi ir atzara "MEDIA" panākumi un pieredze plašākas pārrobežu auditorijas sasniegšanā, piemēram, ar kopražojumiem un darbu izplatīšanu visā Eiropā.

Ņemot vērā problēmu mērogu, atzarā "MEDIA" ir jānodrošina sadarbība ar dalībvalstīm un visu audiovizuālo nozari, lai labāk izmantotu sinerģijas.

Kultūras atzars

Abās programmas iterācijās Kultūras atzars ir palīdzējis KRN risināt galvenās problēmas, piemēram, Eiropas tirgus sadrumstalotību valstu un valodu ziņā un divējādās pārkārtošanās radītās pārmaiņas. Pēdējos gados dažas vajadzības ir kļuvušas akūtākas, bet vienlaikus ir parādījušies arī jauni izaicinājumi, piemēram, uzbrukumi mākslinieciskajai brīvībai vai mākslīgā intelekta attīstība. Ir jāspēj reaģēt labāk – atbilstoši drīzumā īstenojamā Eiropas Kultūras kompasa vērienam.

Pieprasījums pēc finansējuma, kas līdz pat četrām reizēm pārsniedz pašreizējo sadarbības projektu darbībai pieejamo budžetu, liecina par lielo atzara pieprasījumu kultūras un radošajās nozarēs. Finansējums ir ļoti svarīgs, lai turpinātu palīdzēt KRN pilnībā atraisīt savu potenciālu un plānot darbu nākotnē, vienlaikus paplašinot piekļuvi kultūras satura daudzveidībai pāri robežām.

Atzara nozaru pieeja risina konkrētu nozaru problēmas, savukārt horizontālā pieeja kultūras un radošo nozaru profesionāļiem nodrošina lielāku elastību un rīcības brīvību. Ir svarīgi saglabāt abu kombināciju, lai nodrošinātu, ka atzaram joprojām ir spēcīga politikas ievirze.

Ir jāiegulda turpmāki centieni Kultūras atzara pamanāmības palielināšanā kultūras un radošajās nozarēs un valstīs, kurās iesaiste nav pietiekami plaša. Ietekmi varētu vēl vairāk izvērst, izplatot informāciju par atzaru un labāk orientējot to uz organizācijām šajās nozarēs un valstīs.

Ir regulāri jāpārskata un rūpīgi jāuzrauga RE2 ieviestie vienkāršošanas pasākumi. Šajā sakarā Kultūras atzarā būtu jāturpina galveno uzmanību pievērst pieejamības problēmu risināšanai un jāturpina paplašināt tā tvērums, iekļaujot KRN organizācijas, kurām nav iepriekšējas pieredzes darbā ES līmenī.

Ir gūtas arī vairākas atziņas attiecībā uz regulāru uzraudzību, izvērtēšanu un datu pieejamību. Komisija īstenos konkrētus pasākumus, lai izstrādātu sistemātiskāku pieeju datu vākšanai atzarā. Tie ietver pašlaik pieejamo datu rūpīgu analīzi, lai tos labāk izmantotu, nepalielinot slogu atbalsta saņēmējiem. Vienlaikus tiks veltītas pūles un izmantoti papildu resursi, lai turpinātu attīstīt iekšējos ziņošanas rīkus un vāktu datus no KRN pārstāvjiem.

Starpnozaru atzars

Atbalsts ziņu medijiem ir tikai aptuveni 15 miljoni EUR gadā, taču pieprasījums pēc tā ir liels. Piemēram, žurnālistikas partnerību darbībā pieprasījums par 700 % pārsniedz piedāvājumu. Turpmākajam atbalstam būs izšķiroša nozīme, jo problēmas visā ES turpina pieaugt tādās jomās kā mediju brīvība un plurālisms, mediju dzīvotspēja un dezinformācija, negatīvi ietekmējot sabiedrības noturību un demokrātisko līdzdalību.

Turpmākos Radošās inovācijas laboratorijas uzaicinājumos ir jāturpina precizēt kritērijus, lai nodrošinātu, ka finansētie projekti ir patiesi inovatīvi un veicina audiovizuālo un citu kultūras un radošo nozaru ilgtermiņa digitālo pārveidi. Radošās inovācijas laboratoriju darbībā ir arī iespējas mērķtiecīgāk virzīt starpnozaru inovācijas sinerģijas, kas īpaši ļauj attīstīt un izmantot starpnozaru intelektuālo īpašumu.